

Perla v koruně

Komplexní průzkum zahradního pavilonu v Květné zahradě v Kroměříži

Letohrádek nazývaný Rotunda byl vystavěn mezi lety 1666–1668 podle projektu Giovannioho Pietra Tencally. Stavba byla pojata jako centrální, do všech stran otevřená architektura s ústředním sálem, ze který navazuje čtveřice umělých jeskyní (grott) a salonků (kamínkových místností). Od roku 1669 intenzivně probíhala také její vnitřní výzdoba, spočívající v bohaté sochařské, štukové a malířské složce.

Klenbu centrálního prostoru, rozdělenou do osmi polí, dekorovala skupina štukatérů pod vedením Quirica Castellioho. V segmentech štukových zrcadel je tu umístěno osm výjevů, vycházejících z jednotlivých epizod Ovidiových *Proměn*. Jejich autorem byl s velkou pravděpodobností Ital Giovanni Giacomo Tencalla (1644 – po 1690), malířská část výtvarné podoby rotundy nesena především v duchu oslavy života, životodárné vody a lásky, která život proměňuje a dává mu naději na vstup do křesťanského nebe. Ve čtyřech nikách pilířů jsou umístěny pískovcové sochy alegorií *Čtyř ročních dob*, vytvořené sochařem Michaellem Mandíkem (kolem 1640 – 1694). Čtyři místnosti z osmi, obklopující střed Rotundy, byly pojaty jako umělé jeskyně. V každé byla instalována fontána a čtveřice soch Satyrů. Významná je i výzdoba tzv. Kamínkových místností. Jméno jim dala mozaika skládaná z různobarevných kamínků pokrývající jejich stěny.

Současný vzhled získala stavba na začátku 20. století. Šest z osmi dříve volných vstupů, bylo zazděno a pravidelný půdorys objektu porušila přístavba vstupního portiku.

V průběhu roku 2011 byly v Rotundě prováděny odborné průzkumy s cílem získat nové informace o historii této unikátní raně barokní stavby. Průzkumy byly spolufinancované z programu Podpora pro památky UNESCO Ministerstva kultury České republiky.

Firma Geodis Brno, s.r.o. použila pro velmi podrobné zaměření celé Rotundy jednu z nejmodernějších současných metod, pozemní laserscanning fázovým laserovým skenerem. Stavebně historický průzkum byl zaměřen především na půdní prostory stavby, ve kterých se podařilo identifikovat doposud neznámé prvky, které tvořily součást dnes již zaniklého vodního stroje ze závěru 17. století (vodní nádrže, zbytky akvaduktů, zbytky potrubí na jímání dešťové vody). Dále zde byly dokumentovány stavební prvky, související s historií stavebního vývoje objektu (ztužující kleštiny, pozůstatky lešení,...). Dendrochronologický průzkum provedený Ing. Tomášem Kynclem byl zaměřen především na konstrukce krovů. Díky rozsáhlému odběru vzorků se podařilo velmi přesně datovat tři základní stavební fáze vývoje Rotundy. Provedena byla také komplexní archivní rešerše z přístupných archivních fondů. Problematika stavebních úprav Rotundy je obsažena v archivních materiálech především z 19. a počátku 20. století.

Množství nově získaných údajů jednak zpřesňuje již dříve známé skutečnosti, jednak přináší množství dosud neznámých překvapivých informací. S výsledky výzkumů je možné se seznámit v rámci komentovaných prohlídek Květné zahrady. Dále budou publikovány ve sborníku NPÚ ÚOP v Kroměříži a ve Zprávách památkové péče.

Současný vzhled stavby po úpravách v 19. a 20. století

J. van den Nypoort, Zahradní pavilon v Květné zahradě, 1691

Únos Evropy na nástěnné malbě v kopuli centrálního sálu

Výzdoba stěn tzv. Kamínkových místností

Umělecká výzdoba tzv. Lasturové grotty

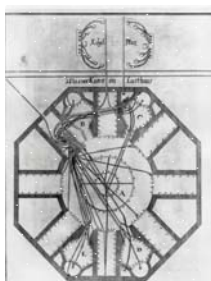
A. Arche, Plán přestavby Rotundy před rokem 1850

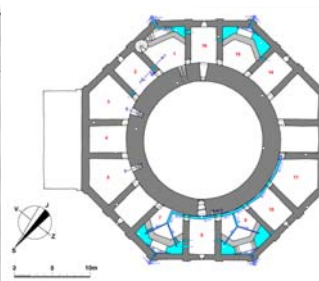
Dřevěná konstrukce krovu Rotundy

Odběr vzorků pro dendrochronologickou expertizu v krovu Rotundy

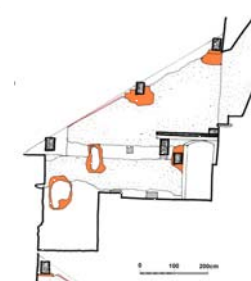
J. van den Nypoort 1691 Půdorys Rotundy s vodním strojem,

Legenda k půdorysu Rotundy (vodní cesty)

šedá zóna v rovině vodní nádrže
šedá zóna pod rovinou řez (železný potrubí, zábr)
černá zóna, pocházející z konce stěny (z potrubí)
průhledná zóna stěny v křivce (stěna stěny)
černá zóna, která se nachází v blízkosti stěny (stěna stěny)
průhledná zóna stěny
průhledná zóna stěny
průhledná zóna stěny

Grafické znázornění výsledků částí provedených průzkumů

Legenda k zaměření příčných stěn

šedá zóna v rovině vodní nádrže
šedá zóna pod rovinou řez (železný potrubí, zábr)
černá zóna, pocházející z konce stěny (z potrubí)
průhledná zóna stěny v křivce (stěna stěny)
černá zóna, která se nachází v blízkosti stěny (stěna stěny)
průhledná zóna stěny
průhledná zóna stěny
průhledná zóna stěny

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVNÍSTĚ
V KROMĚŘÍŽI

NÁRODNÍ CENTRUM
ZAHRADNÍ KULTURY
V KROMĚŘÍŽI

Provedení laserscanningu stavby fázovým laserovým skenerem (Geodis Brno, s.r.o.)

Komentovaná prohlídka stavby s průvodcem